

Політична, просвітна і господарська часопись.

Виходить що тижня в суботу.

Редагує: Д-р СТЕПАН БАРАН.

ПЕРЕДПЛАТА: в Австрії й Угорщині: річне 6 мар., піврічне 3 мар., чвертьрічне 1.50 мар. Подорожкою число копійок у Львові 10 сот., на кровіній 12 сот. За границею „Свобода“ коштує за цілий рік: в Німеччині 6 марок; в Росії 3 рублі; в Америці 2 долари.

Адреса Редакції і Адміністрації: „СВОБОДА“, Львів, Ринок ч. 10., II. поверх.

Ч. 40.

Львів, субота, дня 30. вересня 1916.

Рік XX.

До всіх культурних народів світа. Відклик Загальної Української Ради.

За всяку ціну завзяла ся російська імперія підбити українські землі Австро-Угорщини: Галичину, Буковину і північну Угорщину, і від довшого часу приготувляла сі свої завойовницькі пляни.

В 1911 р. Столипін отверто висказав, що Росія від 17-го століття завсігди боролася з українством і буде з ним дальше боротися, бо воно загрожує єдності і неподільності держави. При сім він зазначив, що українство в Росії має жерело в австрійській Галичині. Сей погляд Столипіна потвердив також Сазонов перед війною і пару разів підчас війни.

Дійсно! Гноблена в Росії українська національна думка і культурна праця мусіла шукати захисту поза межами сеї держави і знайшла його в двох австрійських провінціях: Галичині й Буковині, де живуть 4 мільйони українського населення і де завдяки конституційним свободам могло розвивати ся українське національне жите. В творчости сього жита брали участь і російські Українці і дорожили Галичиною як своїм Піємонттом. Але чим більші поступи робили Українці в Австрії, тим явнійше виступали наміри російського правительства приборати до своїх рук австрійську Україну, щоб і тут здавити українське національне жите.

Вже вдруге підчас сеї війни насуваєть ся на українські землі Австро-Угорщини російський наїзд. Вдруге українське населе Галичини, Буковини й північно-східної Угорщини має полати в огонь національного і релігійного переслідування з боку Росії.

Підчас першого наїзду Росія з найбільшою брутальністю стреміла до повного здавлення українського жита: заборонено уживати українську мову — мову навчання в школах, мову проповіді церковної, мову публичного жита, розговірну, рідну мову населення; заперто українські школи, товариства й інституції; заборонено пресу і цілу українську літературу; нищено бібліотеки і архиви; вивезено і вивожено в Сибір українських діячів; забирали малих дітей і вивожено масово в глибину російської держави для виховання з них яничарів; греко-католицькі церкви перемінювано на православні; насильно запроваджувано православє; митрополита гр. кат. церкви гр. Андрія Шептицького арештовано, вивезено до Росії та віддано під суд...

І тепер, підчас другого наїзду всі ті вчинки повторюють ся. Що гірше — українське населенє масово вивозить ся в глибину Росії з наміром, на случай забору Галичини і Буковини, сколонізувати сі краї жорінними Москалями!

І робить ся се в той сам час, коли Росія і її союзники ведуть війну будім-то під кличем оборони і визволення поневолених народів! А Росія голосить світови, що вона будім-то визволяє „підярмених русских“ з під австро-угорського ярма...

В дійсности ані в Галичині і Буковині, ані в північно-східній Угорщині ніяких „русских“ (Москалів) нікогди не було і тепер не має, а були і є тільки Українці. Росія хоче забрати їх під своє панованє, щоб так поступити з ними, як поступає з Українцями в російській імперії.

А в Росії йде від 17-го століття нечуване в світі давленє всіх прояв національного жита українського народа, тої цілком окремішної галузі славянських народів, що заселює цілий південний захід російської імперії від холмської землі на заході починаючи, на Доні на сході кінчачи, на полудне від ріки Нарви і Припяти та через Дніпро по береги Чорного моря і верхи Кавказу.

Станувши на становищі, що окремого українського народа немає і не може бути, російське правительство указами з 1862 і 1876 року заборонило навіть уживати в письмі і слові української мови!

Сі варварські зарядженя тривали аж до 1906 року, поки російська революція їх не повалила.

Але по революції з поворотом реакції вернулось і давленє і переслідуванє українства в Росії: заборонювали ся часописи, конфіскували ся найневиннійші книжки, тюрмою карано передплатників українських видань, навіть чисто-просвітні товариства українські розвязувано, українська мова не мала ніяких прав в школі, церкві, уряді, — ні на публичних зборах, ні на засіданнях міських і земських рад, — навіть на зїздах учених не вільно було послугувати ся українською мовою!

З проголошенєм війни знищено безощадно і ті останки культурних придбань, що зберегли ся в тяжких часах реакції. Одним почерком пера закрито українську пресу, розвязано просвітні українські товариства, заборонено навіть українську правдиць! Всі ті міри так брутально топчуть культурну свідомість і совість людства, що також з огляду на них українська справа мусить бути справою всіх культурних народів.

Українці виносять свою справу перед суд цивілізованого світа.

Всі Українці без огляду на політичні границі стоять на становищі своєї окремішности від сусідних народів і змагають до визволення, опираючі ся свої змаганя не тільки на внутрішній потребі національного ро-

звою, але також на історичнім праві і незабутній традиції своєї визвольної боротьби

Знаменем живучости тих традицій є український легіон добровольців в рядах армій центральних держав.

Осередком національних змагань Українців є українські провінції Австрії з їх розмірно свобідним українським національним житем. До сего осередку звернені думки і надії усіх Українців і тому Українці по обох боках боевої лінії не хотять, щоб українські землі Австро-Угорщини забрала Росія. Навпаки, з розвитку Росії бачуть Українці дорогу до збереження свого національного істнованя, якому загрожує імперія царів.

Загальна Українська Рада, зложена з австрійських і російських Українців, в імя культури і цивілізації, в імя людскости і поступу, в імя природного і історичного права українського народа на вольне жите і розвій національної окремішности, найршучійше протестує проти явного змаганя Росії: підчинити царській тиранії Галичину і Буковину і проти переслідуваня українського жита.

Починаючи від тої хвилі, коли війська осередних держав в своїм побіднім поході на схід переступили лінію Сяну в Галичині (червень 1915), Вепра і Тисьмениці в Польським Королівстві (липень 1915), а Нурця і Нарви в губернії гродненській (серпень 1915), війна на східнім фронті від ріки Щари на півночі до Карпат на полудни, отже на довжині 550 кілометрів простої воздушної лінії ведеть ся на українській етнічній території, а всі страхїтя війни на сході двигає передовсім український наїзд і його земля.

На просторі яких 150 000 кілометр. квадрат. перерито і перекопано область української етнічної території стрілецькими ровами, збито її гранатами і скупано в крові! Людські оселі зруйновані, мільйони українського населеня остались без даху. Сей матеріальна руїна української землі, се фізичне нищенє українського населеня, кров найліпших синів нашого народа пролита тепер і в минувшині в боротьбі за кращу національну будучність, дають нам право жадати від культурного світа уваги до нашого положеня і до наших змагань.

Нехай вільний буде кождий наїзд і нехай також й український наїзд, який на суцільній території числить 35 мільйонів голів і заселює простір 850 000 кілометрів квадрат., не буде погноєм для чужих культур і пануючих над ним народів!

Бажанєм і домаганєм Українців є таке уладванє відносин в східній і середній Європі, яке давало-б українському народови повну

ЕВАНГЕЛІЯ

на неділі і свята

в перекладі на українську мову.

Книжечка, яка повинна знаходити ся в кожній українській хаті. Для тих, що стоять в полі, в описках в она найкращою духовною розрадою.

Ціна 1 жорна. Ціна 1 жорна.

Замовляти: „Свобода“, Львів, Ринок 10.

При замовленю посилають ся рівночасно гроші (1 К.) за книжку, а ми того самого дня експлуатуємо замовляючому. Жовнірам на усі Feldpost-и також шлемо. — А хто пришле відразу гроші на десять примірників, то є 10 К., то дістане ще одну книжку даром.

ЗАМОВЛЕНЬ БЕЗ ГРОШЕЙ НЕ ПРИНИМАЄМО.

вариством обезпечень шкоди спричинені незвичайними відносинами, як нпр. війною. Причинний звязок між війною а висше описаним случаем добачує найвисший трибунал в тім, що у війскових відділ'в з приводу небезпеки житя зроджуєть ся духовий настрій, який попри недоцінюване житя проявляєть ся також в легковаженю чужого майна. Серед таких обставин не можна вимагати від війскових осіб дбайливости про чуже майно, отже і осторожности зі світлом і огнем. Наслідком того повстає незвичайна небезпека, якої не могло мати на увазі товариство обезпечень при заключеню умови, а за причину тої небезпеки, що переростає звичайну міру, треба вважати війну.

Оголошення.

Для тих, що оголошують ся, подаємо до відома, що у нас є така тарифа:

Оголошення звичайні за стрічку одношпальтову дрібним друком або її місце 20 с. — Надіслане за стрічку дрібним письмом або її місце 60 с., в оповістках 80 с., а части редакційній 1 К. Повідомлення про вінчаня, заручини і т. п. по 1-50 К за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошення за слово 6 с., найменше 60 сот. Слова грубним друком числять ся подвійно. Передплата і належитість за інсертати платні у Львові.

Не минайте а перечитайте!

Чи варто за невеликі гроші в тих тяжких часах розвеселити ся?

Певно, кождий скаже, що варто.

Саме тепер вийшла обемиста книжка (девять аркушів друку), котра містить в собі

900 словами девятсот

Дотепів, вигадок і жартів.

Хто хоче розвеселити ся, а таких в теперішнім часі буде певно багато, нехай чим скорше спровадить собі сю книжку, бо задля великої дорожні і браку паперу наклад зглядно не великий.

Сю справді на часі книжку вида-ло Товариство „Просьвіта“.

Канцелярія Товариства у Львові (Ринок ч. 10.) висилає єї безпроводочно тому, хто пришле переказом на саму книжку 1 кор. 80 сот. (Члени „Просьвіти“, що заплатили вкладку, платять тільки 1 кор. 30 сот.), а на ре-комендовану пересилку 35 сот.

Оправлений в полотню примірник коштує без поштової пересилки 50 сот. більше.

Радимо спішити ся!

Марнує гроші

той, хто купує лихі годинники базарові, котрі по короткім вже часі стають ся не до ужитку. Ми радимо радше відразу замовити добрий, тревалий, бездоганно ідучий годинник швайцарський у світовім, експортівім домі годинників:

H. Suttner, Laibach No. 713. Власна зареєстрована фабрика годинників в Швайцарії уможливає згаданий світовій фірмі без зарібку посередників доставляти лише добрі і витрвалий годинники по низших цінах:

410. Німецький, анкер-роскош годинник	К 4-10
620. Радюк, а нощі світлий год. німецький	8-40
719. Срібний ремонтор годинник	7-80
705. Роскош-годинник з ілюмінумом	5-90
449. Роскош-годинник з подвійним плащем	7-20
518. Плоский німецький годинник кавалерський	7-50
865. Німецький запущок павирий	1-00
825. Срібний запущок кругло павирий	2-20
855. Срібний запущок 30 гр. тяжкий	4-40
813. Давський годинник, зі стали або вікле	7-80
1233. Добрий будильник	3-50
1316. Гарний годинник явтичковий	10-50
1380. Гарний годинник стінний	4-80
1290. Радюк будильник, в нощі світлий	9-80
422. Німецький запущок шпортовий короткий	1-75
1469. Гарний довгий запущок з білого металю	2-80

Кожний годинник є як найточійше пущений в рух.

Як не подобає ся, Прегарний катальог можна виміняти даром і оплатно. Висилка за носилатом або за поперед-ним надісланем грошей.

Власна фабрика годинників в Швайцарії. Християнський висилковий дім **H. Suttner** тільки **Laibach No. 713.** Славний на цілий світ з достави добрих годинників. Одиноке добре жерело для проворних покупиць.

Хто з передплатників-селян „Свободи“ хотів би в своїй рідній українській мові мати щоденно вісти в світа, особливо з війни, най заграмушарує

ДІЛО

Передплатники-селяни „Свободи“ мають знижку і платять 2 Корони місячно.

Купуйте і замовляйте!

Ціна: штука 30 сот. (пocht. 35 сот.)	
10 штук з почт. оплатою	К 3.00
25 " " " "	7.20
50 " " " "	13.50
100 " " " "	25.00

Від 25-100 шт. поручено (рекомендовано).

Печатаєть ся відривний денний календар на 1917 р.

1-5 Замовленя приймає: 52

А. ОНПИШ, Львів, Ринок ч. 36.

Хто з передплатників „Свободи“

змінює місце побуту так з селян, як і жовнірів (Feldpost), нехай зараз напише до адміністрації „Свободи“ і подаючи нову адресу, нечечно подасть попередню (стару) адресу.

попередню (стару) адресу.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНОГО КРЕДИТУ

„ДНІСТЕР“

у ЛЬВОВІ ул. Руська ч. 20. Телеф. 788.

засноване при Товаристві зв'язаних обезпечень „ДНІСТЕР“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях в р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до півдвійної висоти уділу.

Цілю Товариства є уділюване кредиту своїм членам рільникам обезпечення в „Дністрі“ від більше літ.

Відсотки від вкладок 4 проц. без потручення рентного податку.

ВКЛАДКИ

приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах від 8. до 2. в полудне.

Конто в Почтовій Шадниці 35.527.

Жирове конто в Австро-угорський Банку.

Шадничі вкладки К 4,725.000

Власний маєток „ 649.000

Уділені позички „ 4,850.000

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.